

Auditointiraportti

Liiketalousopisto Perho

Malmin kampuksen ensimmäinen kestävän kehityksen ulkoinen auditointi 23.10.2018

Töölön kampuksen kestävän kehityksen uusinta-auditointi 24.10.2018

Auditoija Anu Salo, Savon koulutuskuntayhtymä

Liiketalousopisto Perhon Töölön kampuksella on tehty pitkäjänteistä kestävän kehityksen ja vastuullisuuden edistämistyötä ja saatu tästä tunnustuksena Oppilaitoksen kestävän kehityksen sertifikaatti vuonna 2015. Sertifikaatin uusinta-auditointi toteutettiin 24.10.2018 Töölön kampuksella. Liiketalousopisto Perhon Töölön kampuksen hyvät kokemukset sertifiointijärjestelmästä toiminnan kehittämisen työkaluna haluttiin levittää myös Malmin kampukselle. Malmin kampuksen itsearvioinnit käynnistettiin vuosi sitten ja arviointeihin osallistettiin laaja joukko oppilaitoksen johtoa ja henkilöstöä. Malmin kampuksen henkilöstö kertoi, että Töölön esimerkillisestä toiminnasta kestävyuden edistäjänä syntyi hyvää painetta Malmin kampuksen vastaavaan kehittämiseen. Malmin kampuksen ensimmäinen kestävän kehityksen ulkoinen auditointi toteutettiin 23.10.2018, joka kattoi koko kampuksen toiminnot, johtamisen, opetuksen ja arkikäytänteet.

Liiketalousopisto Perhoon on perustettu molemmat kampukset sekä eri koulutusalat yhdistävä keke-työryhmä, joka tavoitteena on edistää vastuullisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia koko organisaation toiminnassa sekä edesauttaa kahden kampuksen toimintatapojen yhteensovittamista. Työryhmä kokoontuu säännöllisesti ja edistää vastuullisuuden ja kestävän kehityksen asioita mm. suunnitteleamalla ja toteuttamalla yhteisiä kestävän kehityksen teemoja, joihin osallistetaan molempien kampusten henkilöstöä ja opiskelijoita.

Tulevaisuuteen suuntaavat arvot vastuullisuus ja edelläkävijyyys näkyvät Perhon arjessa monella eri tavalla mm. kumppanuusyhteistyöhön valitaan sellaiset yritykset ja organisaatiot, jotka jakavat samat arvot sekä toimivat vastuullisesti. Perhon laaturyhmä kartoittaa vastuullisia työpaikkoja, joissa opiskelija voi parhaiten oppia esim. kestävän gastronomian tutkinnonosan tavoitteet. Perho ylläpitää asiakasrekisteriä yrityksistä ja esimerkiksi matkailu- ja ravitsemisala edellyttää, että yritykset ovat Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry:n jäseniä ja että yrityksistä löytyy koulutettu työpaikkaohjaaja. Vastuullisuus toteutuu myös opiskelijoiden osalta erinomaisesti ja haastattelujen perusteella voin todeta, että opettajat ovat aidosti kiinnostuneita opiskelijoiden hyvinvoinnista sekä opintojen etenemisestä. Haastatteluissa tuli esille myös

verkkokampuksen vahva kehittäminen sekä salliva kokeilukulttuuri erilaisiin pedagogisiin ratkaisuihin (pelillisuus, koulukoira, yms.).

Teemat vastuulliset hankinnat ja kuluttaminen, ravinto ja terveys, jätehuollon kehittäminen, henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys toteutuvat molempien kampusten arjessa. Teemat näkyvät mielestäni erityisen hyvin Perhon nettisivuilla ja kestävän kehityksen oppaassa sekä aiheista tehdyt videot ovat hauskoja ja opettavaisia. On tärkeää, että kaikki ovat tietoisia yhteisistä teemoista ja toimenpiteistä. Keke-oppaassa on käytännönläheistä tietoa siitä, miten toimintaan Perhon arjessa. Keketyöryhmällä on vuosikello, jossa teemat on sijoitettu koko vuodelle ja ne ovat nähtävillä intrassa tiimityötilassa, jolloin myös henkilöstö pääsee halutessaan niitä katsomaan. Kestävän kehityksen toiminnan edistämiseksi ja teemojen toteuttamisen tueksi Perhossa on myös käynnissä useita kehittämishankkeita eri sidosryhmien ja verkostojen kanssa.

Green City Farmin perustaminen Malmin kampuksen yhteyteen on lisännyt myös kampusten välistä yhteistyötä. Peltoa hyödynnetään monen alan opetuksessa ja opiskelijat kokivat, että pelloilta saadut tiedot ja taidot vahvistivat esimerkiksi kokin ammattiosaamista merkittävästi mm. raaka-aineiden tuntemisen ja arvostuksen lisääntymisenä. Peltoa on myös hyödynnetty YTO-aineiden opetuksessa mm. englannin ja matematiikan tunneilla.

Liiketalousopisto Perhon kampuksilta arvioinnissa mukana olivat matkailualan sekä liiketoiminnan perustutkinnot (nuorten koulutus) sekä matkailu- ja ravitsemisalalan ja liiketoiminnan aikuiskoulutus. Kestävän kehityksen asioita käsitellään opetuksessa sekä työssäoppimisjaksojen aikana. Kestävän kehityksen oppimispolut on laadittu kaikille aloille, näiden avulla tuodaan esille tutkintojen kestävän kehityksen oppimistavoitteet. Kestävä kehitys sisällytetään myös työssäoppimisen toteutukseen sekä näyttöjen ja tutkintotilaisuuksien arviointiin. Perho on asettanut tavoitteekseen lähteä hyödyntämään OKKA-säätiön tarjoamaa "Kestävän kehityksen TOP-työkalua" joka nostaa esille tärkeitä työssäoppimisen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin liittyviä näkökohtia ohjaavan opettajan, opiskelijan ja työpaikkaohjaajan näkökulmista.

Työelämästä saadaan jatkuvaa palautetta, myös työpaikkaohjaajilta ja opiskelijoilta työpaikalla tapahtuvasta oppimisesta. Palaute käsitellään mm. johtoryhmässä. Työpaikkakäynneillä havaitut hyvät käytänteet ja esimerkit otetaan opetuksessa keskusteluun, esim. mitä uusia toimintamalleja on nähty kentällä. Tästä oli liiketaloudessa hieno esimerkki, kun opiskelijoiden kanssa oltiin tutustuttu kauppakeskus REDiin, jonka jälkeen analysoitiin sen toimintaa ja vastuullisuutta. Perhon opetuksen ja tutkintoprosessien kehittämiseksi on parhaillaan käynnissä palvelumuotoiluhankkeet, joihin liittyen mm. Suomenlinnassa oli järjestetty työpaja yhteistyökumppaneille ja asiakkaille, joiden kanssa muotoiltiin tuotteita ja palveluita yhteistyössä.

Perhossa toteutetaan vuosittaista kestävän kehityksen arviointia mm. kyselyn ja itsearviointien avulla. Itsearviointien tulosten perusteella suunnitellaan mittareita ja käytäntöjä sekä tulokset dokumentoidaan Intraan. Kestävän kehityksen ohjelman teemojen valinta tehdään esille nousseiden kehittämistarpeiden tai koulutuksen järjestäjän asettamien tavoitteiden perusteella. Henkilöstö ja opiskelijat osallistuvat teemojen valintaan.

Opiskelijat vastasivat haastattelussa, että Perhossa on parasta:

- Liikuntamahdollisuudet, urheilusalit, Helmi Centerin helppous, pelto lähellä.
- Koulutus joustavaa ja kannustavaa, vaihtoehtoja kurssien suorittamiseen (aik.)
- Pajamahdollisuus, jos olet ollut poissa, saat apua ja tukea tehtävien tekemiseen.
- Oli helppo tulla opiskelemaan.
- Opettajat ovat mukavia, avuliaita. Kivoja opettajia, pystyy heittä läppää, ymmärtää meitäkin.
- Ilmapiiri rento ja avoin, mutta asiallinen, pääpaino opetuksessa.
- Meihin suhtaudutaan kuin aikuisiin, annetaan vapautta ja vastuuta samanaikaisesti.
- Opetus on laadukasta ja opettajia arvostetaan.

Opiskelijat vastasivat haastattelussa, mitä kehittäisit Perhossa:

- Tunteja on vähennetty, haluttaisiin lisää lähiopetusta, kaikkea ei pysty verkko-opiskelemaan.
- Reilun kaupan (kahvit ja tee) tuotteiden käytön lisääminen, enemmän vegaanisia tuotteita ja ruokaa.
- Pahvien kahvimukien käytön lopettaminen, otetaan pestävät kupit ja lusikat käyttöön.
- Valaistuksen vähentäminen ja tunnistusvalojen käytön mahdollisuudet olisi hyvä selvittää.
- Ekosertifioitua sähköä käyttöön. Aurinkopaneelit katolle.
- Enemmän kursseja kestävän kehityksen osalta.
- Kestävään matkailuun oma tutkinto
- Halutaan tehdä keke-oppimistehtäviä työpaikoissa, nähtiin, että siitä olisi hyötyä molemmille osapuolille.
- Säännöllistä kokkaamista ja tarjoilua ulkopuolisille asiakkaille pitäisi lisätä, tulisi enemmän kokemusta. Kokemusta tulee myös ravintola Perhosta. Opetuskeittiö-opetuksessa kokkaillaan usein omalle luokalle ja opiskelijan on oltava tosi aktiivinen, että pääsee mukaan erilaisiin projekteihin. Jääkö hiljaiset opiskelijat syrjään, kun kaikki eivät pääse mukaan?
- Biojätteen määrän vähentäminen; erityisesti opetuskeittiöissä tulisi tehostaa valmistettavien tuotteiden käyttöä, esim. liemien pakastamista yms.
- Ravintolan ylijäämäruoan ulosmyynnin mahdollisuus.

Perholaiset (henkilöstö) ovat ylpeitä:

- Kaikki mitä kestävän kehityksen osalta on tehty, keketyöryhmän toiminta on ollut kiitettävää.
- Oma olutpanimo.
- Kaupunkiympäristössä oma pelto, jota viljellään luomumenetelmin.
- Asiakaslähtöisyys, mitä opiskelijan tarpeet vaatii, jokaisen opiskelijan huomiointi yksilönä.
- Opiskelijat ovat erittäin valveutuneita kekeasioissa (myös monikulttuurisuus jne.).
- Uskalletaan kuunnella opiskelijoita, monet ideat ja hyvät käytänteet ovat lähteneet opiskelijoiden aloitteista.
- Henkilöstö ketterää, kun hyviä ideoita syntyy.
- Uskotaan itse asiaan.
- Kokeillaan erilaisia asioita ja juttuja, ollaan ennakkoluulottomia.
- Resursseja ja rahaa on satsattu kekeasioihin, mm. pellot, hyvinvointiin liittyvät asiat.
- Ei mennä sieltä mistä aita on matalin.
- Ei tehdä viherpesua, vaan tehdään aitoja asioita.
- Kaikille nuorille löytyy aina joku aikuinen. Erittäin hyvät välit opiskelijoilla ja opettajilla, helposti lähestyttävät opettajat.
- Kesäisin palkataan nuoria tekemään koulun siistimistä ja pieniä remonttitoita.
- Hyvä henki Perhossa, saat aina tukea työkaverilta.
- Kohdellaan toisiamme hyvin, se näkyy opiskelijoille ja toimii mallina myös opiskelijoille, miten työelämässä toimitaan ja miten työkavereita kohdellaan.
- Nopeasti otettu haltuun työelämäkoulutuksen palvelutehtävä.
- Sertifiointiprosessi, kehitytään ja opitaan tekemällä asioita.

Kehittämisehdotukset Malmin kampukselle

- Liiketalousopisto Perholta puuttuu henkilöstön kehittämissuunnitelma (yhteistoimintalainsäädäntö 16§). Auditiojalle kuitenkin kerrottiin, että suunnitelma on parhaillaan työn alla ja valmistunee vuoden loppuun mennessä. Suunnitelman puuttuminen laskee kriteerin 2 pisteystystä.
- Henkilöstön perehdytysohje on parhaillaan tekeillä. Toivottavasti sieltä löytyy myös kestävän kehityksen toimintatapoihin perehdytys esim. liitteeksi kekeopas.
- Olette mukana Syklin hankkeessa, jossa tuotetaan liiketalous- ja matkailualoille Ympäristöosaava-aineisto sekä osaamistesti verkkoon. Verkkoaineisto kannattaa hyödyntää osana sekä opetusta että opettajien vastuullisuusosaamisen päivittämisessä. Opettajat kertoivat haastattelussa, että osaamisen kehittämiseksi on tarvetta.

- Green City Farm- pellon toiminnan ja siihen liittyvän opetuksen kehittäminen sekä vahvempi hyödyntäminen. Voisiko seuraavan vuoden tavoitteeksi asettaa, että jokaisen koulutusalan kanssa selvitettäisiin oppimismahdollisuudet pellolla sekä yli alojen yhteistoiminnan mahdollisuudet?
- Hakeutumisvaiheen lomakkeen ja henkilökohtaistamisen työtehtäväkartoituksen toimintamallien ja lomakkeiden yhtenäistäminen eri alojen ja tutkintojen kanssa. Huomioitava myös kestävän kehityksen osaamisen kartoitus.
- Yleisesti käytössä olevien laatu- ja ympäristöjärjestelmien läpikäynti opetuksessa on vähäistä. Myös Joutsenmerkin kriteerien hyödyntämistä opetuksen sisällöissä voisi lisätä. Vastuullisuuden merkitys kasvaa tulevaisuudessa kaikilla aloilla myös liiketaloudessa ja matkailussa.
- Ensimmäisen vuoden opiskelijoiden kanssa käydään kestävän kehityksen toimintatavat ja talon käytännöt läpi osana orientaatioviikkoa. Keskustelimme siitä, että pitäisikö/voisiko toisen vuoden alussa käydä vielä uudestaan asiat läpi? Asioiden kertaaminen olisi varmaan hyödyllistä.
- Kekepolun päivittäminen ja avaaminen konkreettisemmin tutkinnonosittain, samassa yhteydessä voisi miettiä opetusmenetelmiä ja oppimisympäristöjä.
- Opiskelijoilta saadun palautteen myötä, heillä olisi halu tehdä kartoituksia nykytilanteesta ja kehittämisehdotuksia yritysten ympäristötyöstä. Vahva yhteistyö vahvistaa sekä yritysten että oppilaitoksen osaamista.
- Työpaikkaohjaajien koulutuksessa käytetään myös verkkoaineistoa. Tämä tarjoaa teille hyvän mahdollisuuden sekä lisätä ohjaajien vastuullisuusosaamista että tietoa Perhon kestävän kehityksen mukaisesta toiminnasta. Kannustaisin kehittämään kaiken kaikkiaan jonkin tavan esitellä Perhon vastuullisuutta ja kestävän kehityksen mukaista toimintaa työpaikkakäyntien yhteydessä.
- Ei säännöllisiä keskusteluja työelämän kanssa koulutuksen kehittämisestä (nuorten koulutus). Olisi hyvä pohtia keinoja ja menetelmiä opetuksen kehittämiseksi yhdessä työelämän kanssa.
- Opettajat toivoivat yhdessä tekemisen kulttuuria enemmän. Lisäksi ammatillisella puolella on vähäistä juhlimisen tapakulttuuria (lukiolla vanhojen tanssit, penkkarit jne.) esimerkiksi opintojen loppumisen seremonia puuttuu sellaiselta opiskelijoilta, jotka valmistuvat eri aikoina pitkin vuotta. Voisiko tähän kehittää jonkin perholaisten tavan juhlia?
- Kestävän kehityksen toimintatavat ja ympäristövastuullisuus voisivat näkyä hieman enemmän oppilaitoksen yleisissä tiloissa ja luokkahuoneissa esim. ohjeistuksissa.
- Voisiko opiskelijat tehdä ns. sisäistä auditointia/arviointia kaikesta kestävästä kehitykseen liittyvästä ohjeistuksesta ja käytänteistä? Arvioinnin pohjaksi voisi tehdä esim. tarkistuslistan, jonka avulla käydään läpi ja tarkastetaan oppilaitoksen tilat. Lista voisi sisältää esim. turvallisuuden, energiatehokkuuden, materiaalitehokkuuden yms. liittyvät näkökohdat. Säännöllisesti tapahtuva arviointi vaikkapa kerran kuukaudessa toisi ryhtiä oppilaitoksen toimintaan.

- Kampukselle tulisi selvittää muovin kierrätysmahdollisuutta.
- Pura jätepommi-työpajan uudelleen käyttöön otto (HSY ja Kierrätyskeskus).
- Aurinkoenergian käytön mahdollisuuksien selvittäminen ja aiheen mukaan ottaminen opetukseen.
- Ympäristötyön tavoitteiden mittarointia tulisi kehittää vielä lisää. Lisäksi ympäristötyön tuloksista viestiminen opiskelijoille, henkilöstölle sekä sidosryhmille on tärkeää. Viestintää ja informaatiota voi aina kehittää.
- Koulutustarjouksiin voisi hyvinkin sisällyttää kekenäkökulman, eli aina kun suunnitellaan tuotteita ja palveluita vrt. laatutunnikoulutukset.
- Kekeajattelun levittäminen koko organisaatioon, kaikille opettajille ja opetukseen, päätöksen tekoon jne.
- Valtioneuvosto teki 2013 periaatepäätöksen uusien ja kestävien ympäristö- ja energiaratkaisujen edistämisestä julkisissa hankinnoissa. Sen tavoitteena on vähentää energian ja materiaalien käyttöä sekä haitallisia ympäristövaikutuksia tuotteen, palvelun tai rakennuksen koko elinkaaren aikana. Perhossa hankintoja oli jo lähdetty kehittämään ympäristövastuullisempaan suuntaan. Perhon yhteisen hankintaohjeistuksen luominen helpottaisi ja sitouttaisi toteuttamaan ympäristövastuullisten tuotteiden ja palveluiden hankintoja kokonaisvaltaisemmin. Hyviä aineistoja ja ympäristökriteerejä löytyy mm. Euroopan Komission julkaisemasta Buying Green! - A Handbook on green public procurement. http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook_2016_fi.pdf

Kehittämisehdotukset Töölön kampukselle

- Strategiatyöhön tulisi osallistaa vahvemmin sekä opiskelijat, että sidosryhmät.
- Henkilöstön perehdytysohje on parhaillaan tekeillä. Toivottavasti sieltä löytyy myös kestävä kehityksen toimintatapoihin perehdytys, esim. liitteeksi kekeopas.
- Ruokatuotannon tiimistä edustaja keketyöryhmään.
- Tavoite asetettu, että koko henkilöstö suorittaa Ympäristöosaava-osaamistestin hyväksytysti (huom. voimassa 3 vuotta). Seuranta asiasta puuttuu. Voisiko ottaa osaksi kehityskeskusteluja, osaamiskartoituksia ja/tai henkilöstösuunnitelmaa, jolloin tätä asiaa muistuteltaisiin sekä olisi seuranta siitä, kuinka moni sen on suorittanut.
- Ympäristöosaava-aineiston hyödyntäminen vahvemmin opetuksessa. Voisiko sen sisällyttää osaksi kaikkien opiskelijoiden opetusta?
- Kekepolun päivittäminen ja avaaminen konkreettisemmin tutkinnonosittain, samassa yhteydessä voisi miettiä opetusmenetelmiä ja oppimisympäristöjä.

- Green City Farm- pellon toiminnan ja siihen liittyvän opetuksen kehittäminen sekä vahvempi hyödyntäminen. Voisiko seuraavan vuoden tavoitteeksi asettaa, että jokaisen koulutusalan kanssa selvitettäisiin oppimismahdollisuudet pellolla sekä yli alojen yhteistoiminnan mahdollisuudet?
- Yleisesti käytössä olevien laatu- ja ympäristöjärjestelmien läpikäynti opetuksessa on vähäistä. Myös Joutsenmerkin kriteerien ja Portaat luomuun ohjelman hyödyntämistä opetuksen sisällöissä voisi lisätä. Ravintolan hyviä käytänteitä ja käytössä olevia Joutsenmerkkiä ja Portaat luomuun ohjelmaa voisi tuoda esille enemmän myös työelämälle & yrityskumppaneille.
- Valinnaisen kestäväen gastronomian opinnoissa opiskelija arvioi ja analysoi työssäoppimispaikan vastuullisuutta ja kestäväen kehityksen toteutumista yrityksessä oppimistehtävässä. Kannattaa pohtia oppimistehtävän sisällyttämistä muihinkin tutkinnonosiin (pakolliset opinnot?). Opiskelijoilta saadun palautteen myötä, heillä olisi halu tehdä kartoituksia ja kehittämisehdotuksia yritysten ympäristötyöstä. Vahva yhteistyö vahvistaa sekä yritysten että oppilaitoksen osaamista.
- Työpaikkaohjaajien koulutuksessa käytetään myös verkkoaineistoa. Tämä tarjoaa hyvän mahdollisuuden sekä lisätä ohjaajien vastuullisuusosaamista että tietoa Perhon kestäväen kehityksen mukaisesta toiminnasta. Kannustaisin kehittämään kaiken kaikkiaan jonkin tavan esitellä Perhon vastuullisuutta ja kestäväen kehityksen mukaista toimintaa työpaikkakäyntien yhteydessä.
- Opetuskeittiöiden lajittelun parantaminen, astioiden selkeät merkinnät ja lajitteluohjeet puuttuivat.
- Kampukselle tulisi selvittää muovin kierrätysmahdollisuutta.
- Hävikkimestarin täysimääräinen hyödyntäminen ennakoinnissa ja opetuksessa. Mittaustulosten visualisointi viestintään.
- Kestäväen kehityksen toimintatavat ja ympäristövastuullisuus voisivat näkyä hieman enemmän oppilaitoksen yleisissä tiloissa/opetuskeittiöissä/luokahuoneissa.
- Info-tv hyödyntämisen lisääminen kekeasioista tiedottamiseen.
- Voisiko opiskelijat tehdä ns. sisäistä auditointia/arviointia kaikesta kestäväen kehitykseen liittyvästä ohjeistuksesta ja käytänteistä? Arvioinnin pohjaksi voisi tehdä esim. tarkistuslistan, jonka avulla käydään läpi ja tarkastetaan oppilaitoksen tilat. Lista voisi sisältää esim. turvallisuuteen, energiatehokkuuteen, materiaalitehokkuuteen yms. liittyvät näkökohdat. Säännöllisesti tapahtuva arviointi vaikkapa kerran kuukaudessa toisi ryhtiä oppilaitoksen toimintaan.
- Yhteiskuntasitoumuksen parempi hyödyntäminen ja eteenpäin kehittäminen (haastattelussa mainittiin veden ja metsän tarinan kehittäminen).
- Kestäväen gastronomian verkoston kokoaminen, portaalityyppinen samoja arvoja jakavien organisaatioiden yhteinen foorumi.
- Vuosikirja tehty aikoinaan ravintolakoulu Perhossa, mutta sitä ei ole enää tehty. Kuitenkin olisi tärkeää tuoda esille keketyön tuloksia esim. ympäristöraportin muodossa, joka voisi olla vaikka sähköinen

julkaisu. Julkaisua voisi jakaa esim. yrityksille suunnattavan uutiskirjeen yhteydessä. Nettisivuille voisi myös tuoda esille keketyön tuloksia.

Ammatillisten oppilaitosten kestävän kehityksen kriteereitä ollaan parhaillaan uudistamassa kestävän tulevaisuuden indikaattoreiksi. Indikaattorit tulevat ohjaamaan oppilaitoksia yhä vahvemmin yhteiskuntaa uudistavaan suuntaan. Oppilaitoksilta edellytetään kykyä tulevaisuuden ennakointiin, uudistumiseen ja edelläkävijyyteen.

Minulla oli ilo ja kunnia toimia Liiketalousopisto Perhon kestävän kehityksen auditoijana. Päälimmäisenä jäi tunne Perhon vahvasta tahtotilasta sekä johdon ja henkilöstön upeasta sitoutumisesta kestävän kehityksen ja vastuullisuuden edistämiseen. Olette tehneet hienoa työtä ja tämä suunta jatkokoon!

Malmin ja Töölön kampusten kestävän kehityksen sertifikaatit yhdistetään, jolloin seuraava Liiketalousopisto Perhon ulkoinen uusinta-auditointi toteutetaan vuoden 2021 aikana.

Kuopiossa 29.10.2018

Anu Salo, Savon koulutuskuntayhtymä

Okka-säätiön rekisteröimä auditoija